

6)

Huhtikuu

Kylän - Asetus

Tson - Kyrön Pitäjästä.

M. Liljeqvist.

Wasa 1834.

Printetty E. A. LINDGRENIN.

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT

BY

ROBERT A. MILLER

1911

CHICAGO, ILL.

§. 1.

Maan wiljellisyö töitten ja hyvän järjestyksen edesauttamiseksi pitäjästä ja kyläkunnista erittäin, tulee pitäjästä jaettawaksi wiiseen, taikka oleman io jaetuista Oltermannin läänistä, joista kylän oikeus asetetaan, johonka kuuluu Nri Oltermanni ja Kari Lautamiesstä, jotka joka toisna vuonna Kylänmiehiltä uloswalitaan kunniallisuudesta, rehellisyydestä ja hywistä tawoista hywin tutuista Talon Isännistä kusakin kyläkunnasta, joidenga wiiden (5) Rublan sakon haastolla tulee tätä toimitusta päällensä ottaa ja Kahdena wuotena edesseisoa. Jos nri näin walittu Oltermanni, taikka Lautamies eli Lautamiehet olisit jäärin alaiset tutkimaan edes tulewata asiata, mahtaan kohta walita heidän sjaansa toiset, joiden tulee tutkia sen edestä olewan asian, ja tämän Asetuksen jälkeen päättää.

§. 2.

Oltermannilla on walta, koska hän sen tarpeelliseksi hawaitsee, eli joltakulta kyläkun-

nasa asuwaiselta pnytdån, kokoon kutsua kylänmiehet, senkaltaisista asioista keskustelemaan, jotka koskewat kylän yhteisiin tarpeisiin, erinomattain maan wiljelyreen, ja sen etua tarkoittawat. Kokoon kutsumus tapahtuu Oltermannin sauon eli kapulan kautta, joka ilman wiivytystä pitää yhdelstä talon asujamelta kuljetettaman toisen tygö Wiidenkymmenen (50) kopeekan sakon haastolla huolimattomalle. Joka sauon huolimattomuden kautta kadottaa wetäkön sakkoa Kaxi (2) Rublaa.

Se tällä tavalla käsketty, joka ilman laillista estettä kokouksesta pois jää, wetäkön sakkoa Wiiskolmattakymmentä (25) kopeekkaa, olkon sittenkin welkapää tiedustelemaan mistä asioista keskusteltu ja päätetty on, ja sen täyttämään. Samoin olkon se kutsumuren ja kokouren alla kotoansa pois olewa, welwollinen tiedustelemaan päätetystä asiasta ja sitä toisten kansa tekemään. Jos Oltermanni eli hänen lautamiehensä kokouksesta poisjää wetäkön Oltermanni sakkoa Seitsemänkymmentäwiisi (75) ja hänen lautamiehensä 50 kopeekkaa kumpikin. Jos joku sen alla itsensä sopimattomasti käyttää sanoisa ja töisa Oltermannia, hänen lautamiehiansä eli muita kylänmiehiä wastan wetäkön sakkoa Yhden (1) Rublan ja 50 kopeekkaa; Ja tulee Oltermannin laillisessa

Järjestyksellä Lain ja oikeuden tehtäväksi Krουν-
nun Palwelian tygöinä edesandaa sitä ri-
kollista, niin hywin juopumuudesta, kuin
muista rikokista.

§. 3.

Jos maanviljelijöitten välillä eri Ol-
termannin lääneistä ylösnousis riita josa kusa
asiassa, joka kylän oikeudelta taitaan oien-
daa, on jomalla kummalla asianomaisella
Oltermannilla oikeus, että määrätylle päi-
wälle ja paikalle lästää toisen läänin Olter-
mannin ja Lautamiehet, ynnä kaikki muut
asianomaiset, edellisessä §. määrätyllä hakon
haakolla; josa tilassa se jääwämätöin Olter-
manni lautamiestensä kansa mahtaa asian-
tutkia ja päättää.

§. 4.

Etta jokainen mahdais nauttia suojelu-
sen ja rauhan tituyillansa, niin pitää kaikki
aidat, joko ne owat kivestä taikka aidayista,
kastanoitten, wainioin, luhtain ja hakain
yhbärillä tähdellisessä ja hywässä tilassa pidet-
tämän, jota vastaan Oltermannin ynnä ky-
län lautamiesten kansa, syryllä ja lewäillä,
eli myös useimmin wuodessa, kusa niin tar-
peelliseri löyhtään, ja joku kylänmiehistä si-
tä waatii, pitää sitain katselenusta toimitt-

taman, josta kaikki puutokset pitää tarkasti
 waarinotettaman. Se kuin silloin keltwo-
 romari löytyy, pitää asianomaiselta sen ajan
 sisällä kuin Oltermanni määrää täydelliseen
 tilaan pandamaan. Edeswastauksesta tässä kat-
 so kihlakunnan oikeuden päätöistä. 1) Myös-
 kin on se Oltermannin welwollisuus että
 wastahakoisen kustannuksen päälle antaa puu-
 toyet parata: peräänkatsojon myös ettei
 kellekään wäärnyttä tapahdy, waan että jo-
 kainen ylöspitää aitansa lain jälkeen. Jo-
 sa taas joku aita rehto ei keltäkän yllhällä-
 pitääxi omisteta, eikä Takokirjaa sen päälle
 löydy, eikä millan tavalla selkeyttää saada
 kenengä sen ylöspanna ja yllhälläpitää tu-
 lee, pitää Oltermannin, koska hänen syy-

1) Sen pitäjän sowingosa määrätyn sikon siaan e ku-
 peikkaa syleleä langennuttaa aita, on kihlakunnan oikeus
 jälkeen elämiseksi säättänyt Kuning. Asetuksen siitä 9. p.
 Helme Kuusa 1802. aitamisen welwollisuudesta ja sen 11
 §. joka näin kuuluu: "Aita kylwö wainiwitten, luhtain ja
 "Pawanto maitten ymbärillä pitää kaikkina aikoina wuodesta
 "Asianomaiselta yllhäpidettämän keltwollisesta tilasta ja wet-
 "säin, utmarkein ja hakain aidat, jotka tallwis aikana
 "kaiken kaltaisesta syystä langewat, pitää ylösausettaman,
 "niin pian kuin routa maasta on lähtenyt"

"Joka tämän laiminlyö, wetäköön sakkoa Yhden Markin
 "talteen, ja 32 skillingiä jaettawari maan omistajan,
 "joka päällekanta, ja Pitäjän waiwaisien välillä Jos wa-
 "hingon senkaltaisen huolettomunden kautta tapahtuu, pal-
 "litköön se huoletoi wahingon, ja olkon langennut kapi-
 "teritaijeen saksoon."

ninsa syryssä Syys kuusa tapahtuu, Kolmen viikon sisällä toimittaman aita jaon 2 Kublan sakon haastolla. 2) Ja kaiken kustannuksen maan omistajien päälle jakaman, ja sillä wäli ajalla samalla sakon haastolla päälepäanna maan omistajat sen aita rehdon yhteisesti ylösauttamaan.

§. 5.

Koska aita wainioin, luhtain, hakain ja laitumitten ympärillä tuulelta kaattu, taikka wakkian kautta alaspalanut on, pitää se kohta ilman wiiwytystä omistajalta awulliseksi ylös pandaman. Joka sen laiminlyö, sittekuin hän, taikka itse siitä on tiedon saanut, eli Oltermannilta taikka Raaburilta siitä tygösanottu on, wetäköön sakkoa 5 kopekkaa joka syleltä ja palkitkon siinä siwusa wahingon Oltermannin ja kylän lautamjesten arwion jälkeen.

§. 6.

Aitain wäliwaltaisesta hajottamisesta sakko yhteisessä laissa Rakennuksen kaaren 5 lukusa 8. §. määrätty kihlakunnan oikeudelta

2) Tämä sakko oli Pitäjän sowinnosa maan omistajien päälle määrätty; mutta kihlakunnan oikeudelta Oltermannin päälle muutettu.

Patsotti ulottuwalseri aittain susjelügeen.

§. 7.

Kaiikki weräjät ja reijät kylwettynhiin wiljellytiin, luhtiin ja hakoihin pitä kohta kewäimen tultua tilallensa ja kiini pantaman, ja myös kaiikki talwi teitten aukiomies aidasa tukittaman ja yhdistyheen aidan kansa, samalla tavalla kuin itse aita pantaman i Kublan sakon haastolla. Kusa ei laillista tietä eli kulkua ole, ei myös mahdeta aitaan reikää tehdä. Samalla sakon haastolla ei kukaan mahda weräjää jälkeensä auki jättää.

§. 8.

Ne lassu ja sarkain ojat, jotka hawaitaan tarpellisiyi, pitää aina woimasa pidettämän, että wesi niiden kautta mahtaa wapaasti ja ilman estettä poislaskea; joitten ylitsen syyni kahdesti wuodesa pidettämän pitää. Kewäällä jälkeen roudan lähtemistä, hawaitari sopiwinta weden juorua, ja muistuttari niiden ylösauttamista siinä mitä kelwotoinda on; ja toisen kerran syryllä peräänkatsoari kuinga kufin omari ja muitten hydytyxyi on welwollisuudensa täyttänyt. Huolimaton wetakön sakkoa 5 kopelkaa jokaiselta syleltä kelwotoindaa ojaa. Kusa niin

tapastuu että Rajanaaburein tiluret kohtas-
 wat ja estävät weden juorua, p tää kungin
 alaruoella olemat welkapaään tilustensa lä-
 pitse awaaman, kyllä lewian ja sywän ojan
 weden wapaari lasbury edellä mainitun sa-
 kon haastolla, ja marakon sitä vaitsi hänen
 wastahakoisudensa tähden palkatun ojan lai-
 wajan työ palkan.

§. 9.

Kos joku padon panee, ja estää lene-
 tautta weden juorun jo awatusa ja luodusa
 lastu ajasa, ilman että kylämiehet kylän
 oikeudesa siihen suostuneet ovat, wetäkö
 sakkoa 6 Rublaa.

§. 10.

Kusa joku oman yriäisen hyydytyksen
 suhteen laiwaa ojan toisen aidan alaattin,
 warustakon hän ojan krinnillä taikka aidalla,
 ettei eläimä sen kautta aitaureen sisälle pää-
 se. Tjoka sen laiminlyö, wetäkö sakkoa 50
 kopeekkaa ja palkitkon wahingon OIderman
 nin oikeuden armion jälkeen.

§. 11.

Koska sulanneesta lumesta tultua tulwa
 wetää kewailla tarwitaan poislastea kylwe-

tyistä pelloista, ojimisen kautta lumessa, niitä tulee jokaisen jolla siinä kylwä on, Oltermannin käskyn jälkeen siihen työhön yhden miehen lähettää. Joka sen laiminlyö wetäkön sakkoa 50 kopeekkaa.

§. 12.

Koska kylwön aika syryllä sisälle langee, ja naaburit Oltermänniltä siitä tygösanoitaan, pitää aidat wuorekauden sisällä warustettaman, weräjät tilallensa pantaman 1 Stublan 50 kopeekan sakon haastolla; ja ei mitän itikoita saa koskan kylwetyihin wainioihin sisälle päästettää. Joka sen kuitengin tekee wetäkön sakkoa 25 kopeekka jokaiselta eläimeltä, paitsi wahingon palkiota. Samalla sakon haastolla olkon kullakin kjetty, että pois ottaa aidat sankt wainioitten ympäriltä, jos ei kaikki naaburit siitä sopineet ole.

§. 13.

Koska luhdat owat niitettyt, ja heinä korjattu, mahtawat omistajat maansa suurruuden ja tapahuneen sotwinnon jälkeen määrättyt itikkansa syryllä sinne syömään päästää; ei kuitengan saa senkaltainen syöttäminen, wahingori tulewan wuoden heinän kaswolle, pitkitettää edemmäs sitä 15 päiwää Syys

Kuusi 50 kopeekan sakon haastolla jokaisesta eläimestä, vähemmällä kuin että kaikki maan omistajat siihen suostuneet ovat. Mutta jos se jolla ei osaa luhdasta ole, sinne eli muihin tiluxiin itikkansa sisälle päästää, olkon se ennen eli jälkeen nyt mainuttua aikaa, wetakön sakkoa 2 Rublaa jokaiselta itikalta, paitsi wahingon palkiota Oltermannin päätöksen jälkeen. Edellä mainitun sakon haastolla olkon kaikki syöttäminen niissä kewäillä ja ennen heinäa tekoa laitetti pois-tjeltty. Mitä syöttöön yhteisissä eloissa kor-jatuissa Sängi wainioissa tulee, niin pitää asianomaisten Oltermannin tykönä sopia ajasta, itikoista ja niitten lugusta, ennenkun syöttäminen saa niissä tapahtua, määrätyllä sakon haastolla 1 Rubla 50 kopeekkaa.

§. 14.

Parjan kusat ja muut klet yhteisillä tiluxilla, jotka jactut ovat, pitää asianomaisilta awullisesta tilasta ylhäpidettämän, niin hynin tien kuin siltain puolesta, 1 Rublan 50 kopeekkan sakon haastolla huolettomalle. Mutta jalamattomat tjet pitää niiltä, jotka niitä nauttivat ja tarvitsewat, yhteisesti ylhäpidettämän, niin että jokainen kattilakunda määrätynä päiwänä lähettää yhden mjes-hen tien työhön; wastahakoisen edestä mah-

dotaan kohta palkata, ja olkon hän ksmat
 stá 1 Kublan 50 kopeekan sakoon langem-
 nut. Samoin olkon myös talwiteitten kansa.

§. 15.

Kusa tavallinen on, että naaburit yhe-
 teiseen aitaureen kylwäwät hernehia eli nau-
 rihia, ei mahda yriskän sallia lapsensa tait-
 ta muun wäkensä mennä sinne hernehia eli
 naurihia ottamaan; mutta jos sen tapahtu-
 man pitää jostakulta maan omistajalta, tulee
 hänen naabureilleinsä siitä tygösanoa, ettei
 wääräyttä mahda tapahtua, eikä naaburein-
 pelto poljetaisi. Joka tätä vastaan rikkoo
 wetäkön 50 kopeekkaa sakkoa, ja wanhemmas
 mayakot sakon lastensa puolesta.

§. 16.

Kusa karjan paimenda pidetään, pitää
 kylällisten yhteisesti siitä sopiman, niinkuin
 he sen sowelliammari ja parahari löytänät;
 ja ei pidä yhdergän jonaa eläimet samalla
 maall ja laitumella käywät. Karjan paimenen
 pitämisestä itians esteleman 1 Kublan sa-
 kon haastolla. Kesä käyntiin yhteisille laitui-
 mille ei mahda kukaan wieraita eläimiää wa-
 stanottaa 2 Kublan sakon haastolla, jollei
 kaikki maan omistajat siihen suostuneet ole.

§. 17.

Jolla on ja joka pitää senkaltaisia eläimiä, mistä nimestä he olla mahtawat, ir-
taina, jotka owat aitturit, ja joita ei lailliset
aidat voi estää yhteisistä eli yrynäisistä
oit urist, wetäön s... sen... it... ifesta
waltoimesta eläimestä joka erän 1 Rublan
50 kopeekkaa, paitti wahingon palkiota.

§. 18.

Huonesten rakennusissa pitää waarin-
otettamaan, ettei niistä koskan raketa yllon liki
toinen toistansa, josta waltian waaroisa suuri
wahingo tulee. Ja ei mahda kengän uutta
rakennusta eteensä uttaa, ennenkuin Oster-
manni ja kylän lautamiehet, ynnä kylän-
miehsten neuwolla owat määrännet ne paikat,
joisa nämät huoneet taitawat wapahimmin
waarasta seisoa. Samoin olkon kielty että
rakentaa waltia huoneita, niinkuin Sauno-
ja, Riisheja ja Pajoja, kowin liki wäen
pihaa ja Latokartanota. Joka tätä wastaan
rikkoo olkon senkaltaisen huolimattomuden
ja perään ajattelemattomuden tähden sakon
alainen 4 Rublaan, paitti wahingon pal-
kittsemista, jos joku sen kautta kärsii; ja
olkon welkapää ne ilman syynitä raketus
huoneet soweriambaan paikkaan siirtää.

§. 19.

Niinkuten wakkian wihingon estämiseksi
 korkeimmasti tarpeelliseksi hawaitaan, että sa-
 wu tornit wähinnaikin 3 kertaa wuodessa
 puhdistetaan, niin pitää Oltermannin syyni
 niitten ylitse pidettämän wiikolla ennen Paa-
 ston aikaisista Marian päivää, Johannes ka-
 stajan ja Mikkelin päiviää; ja kusa se sil-
 loin laiminlyöty on, wetäkön hän joka eräl-
 tä 25 kopeekkaa sakkoo. Koska saman tar-
 koituksen woittamiseksi tarpeellinen on, että
 kaikki wakkia pesät, erinomattain Saunain,
 wiina köllien, ja riiehen kiukahat owat
 hywin ja puolen kynärätä erillensä seinästä
 muuratut, niin olkon jokainen, jolla toisin
 on, langennut 1 Rublan ja 50 kopeekan
 sakkoon, ja olkon Oltermanni welkapää syyni-
 nisa sitä perään katsomaan. Riiehen kiuha-
 sten ylitse pitää kuitengin sinä 1. p. Elokuusa
 erityinen syyni wuosittain pidettämän; ja
 kusa ne silloin puutoren alaisna ja tätä ase-
 tusta wastaan löytywät, pitää ne alas hajotet-
 taman, ja Oltermannilta nyri aika 8 päi-
 wään Elo kuusa edespandaman, koska uusi
 kiukas pesä pitää oleman ylösmuurattu edellä
 mainitun sakon haastolla. Samalla sakon
 haastolla olkon kukiin welkapää pitämän Riie-
 hen murin suulla yhden rauta pellin taikka
 sopivan laaka kiven. Kusa kuitengin pesät

puutosten tähden hajotettaman pitää, tulee Oltermannin, omistajan kustannuren päälle seuraansa ottaa 2 jäävämatkında todistajata.

§. 20.

Jokaisesa talosa pitää kahdet Tikkapuut, yksi suurempi wakkian waarasa nauttiwa kekki ynnä siinä rippuwan rauta kahlen kansa, yksi tavallinen wähempi kekki, ja yksi lyhty keltwollisesa tilasa löntymän 50 kopeekan sakkon haastolla jokaisen puuttuwaisen nyt mainitun kappalen edestä. Koska talon asujan wastahakoisuudesta ei niitä itsellensä toimitta, ostakon Oltermanni niitä, ja toimittakon hänelle maksoa wastan.

§. 21.

Paljasta soitto wakkiaata ei pidä kannettaman huonesten wälillä, eikä myös stallihin, nawettahan, latoon eli muuhun ulko huoneeseen. Näisä huoneisa pitää kaikki tupakin poltaminen oleman kjetty, niinkuin myös ulkona, wäen pihalla ja latokartanolilla, koska kowi tuuli on, erinomattain kanetomilla piipuilla. Ei myös pidä wakkiaata sammuttamata ja peräänkatsomata jatettää Mallas huoneisa, Saunoisa ja Pajoisa. Joka toisin tekee wetäkon sakkoa 2 Rublää. Sama sakko olkon palkollisille, paitsi mitä

lasi säätä, koska asia Lain tehtäväxi edes-
 annettaan.

§. 22.

Oltermannin ja hänen lautamiehensä pi-
 tää, niinkuin 19. §. sanottu on, kolme ker-
 taa vuodessa katseleman kaikki wakkia pesät
 kyläkunnassa, ja ne kuin silloin löytän niin
 keltwottomixi, että wakkian waara niiden
 kautta tulla taitais, pitää Synnimiesten
 andaman hajottaa omistajan kustannuren
 päälle, ja sakoitettakon hän sitä paitssi 1 Kub-
 la 50 kopeekkaa. Samassa tilassa mahtawat
 he myös peräänkatsoa että katot owat puh-
 tawi la astut; josta se laiminlyödy on wetä-
 kōn omistaja sakkoa 25 kopeekkaa. Kusa
 taas katot ja malat owat niin wanhat ja
 lahomet, että wakkia niihin kewiästi syttyä
 taitaa, pitää omistaja tygōsanottaman ne pi-
 an parata, ja wetäkōn huolimattomuudensa
 tähden sakkoa 1 Kublan.

Jos Oltermanni ja hänen lautamiehensä
 laiminlyöwät sen altaista Synniä pitää, we-
 tākōn Oltermanni sakkoa 5 Kublaa ja lum-
 pikin hänen lautamiehistsänsä 2 Kublaa 50
 kopeekkaa. Jos joku heistä laillisesta syystä
 olis estetty, niin pitää sen kuitengin niiltä
 toisista pidettämän edellä mainitun sakon
 haastolla.

S. 23.

Jokainen mahtaa tosin metsänsä kansa tarvika olla, niinkuin Yhteinen Laki siitä sääntää; mutta Kruunun talot ja muut, joilla se vielä yhteydessä on, pitää, ennenkuin he tuoreita ja kaswawia puita kaatawat, nauttiman palaneita kiviä, ja maasa maakawiakin puita heidän tarpehisiinsa. Joka tätä vastaan rikkoos wetälön sakkoa 2. Rüb-
laa. 1)

S. 24.

Sen estämiseksi, ettei Taloin omistajat metsät welwottomain ihmisten wäkiwällä kautta, jotka harjoittawat luvatoinda Potaskan polttoa ja Tärpätin keittoa, ei mahtais häwitettää, niinkuin myös että poispoista synt metsän wäliköihin, on se jokaiselle sekä maan omistajalle, että hänen ala kuuluwaisillensa kielty, että sekä metsänsä tuhkaa polttaa; että kotona potaskaa keittää, kuin myös että koota pihkoja ja siitä valmistaa hartssia ja tärpättä, ennenkuin hän

1) Tämä §, Pitäjän ensimmäisestä sowingosta wähiin muutettu, on tässä yhä otettu kihlakunnan oikeuden päätöksen kansa yhtäpitäwäiseksi.

Kirkosa on andanut tämän hänen aikomuksensa julistaa, ylösandain paikan kusa se toimitetaan. Samoin ej ole kellään oikeutta potaška eli tärpättiä keittää osterusta tuhwassta eli pihaasta ennenkuin täysi tieto on, että edellä mainitulla tavalla menetetty on. Joka tätä vastaan rikkoowetäkönsä sakkoa 3 Rublaa ja kadottakönsä puolen kalustransa. Kaikki Tuhwan polttaminen Touko, Kesä, Heinä, Elo ja Syys Kuusa olkoon peräti kjetty 15 Rublan sakon haastolla.

§. 25.

Katso kihlakunnan oikeuden päätöslöyysä.

§. 26.

Jos, sittekuin Oltermanni on Naaburit kokoon kutsunut, ja he owat keskenänsä sopineet siitä työstä, tuin he silloin alkaa tahtowat, mikä hywänsä se olla mahdais, joku kyläkunnasa löydhis siinä wedäperäsexi, wastahakotsexi ja huolimattomaxi, jonga kautta ne muut tulisit toisänsä estetxi, niin ej pidä heidän oleman welkapää odottaman sitä kidasta, waan olkoon heillä wapaus työnjä päättää, ja huolimattoman osajina myös toimittaa; ja wyttäkön tämä itsiänsä siitä wahingosta, tuin hän sen kautta

tulee karsimán; jota vastaan hänen taikka muulla työllä eli kohtuullisella mayolla, Oltermannin ja kylän lautamjesten armion jälkeen pitää muiden kylänmiesten waiman palkitseman, wetákon myös sakkoa 2 Rublaa vastahakoisuudensa tähden; mutta jos joku muu työteliäs ja toimikas asujan kylässä jongun kohdanneen hädán eli koshhyden taikka muun woinattomuuden tähden, ei joudussá yhtäaawaa täyttámán työtánsá, niinkuin kylán hyödytös ja tarwes waatii, nauttikon apua naabureilta.

§. 27.

Niissä kylissä, joissa Bostálli Taloja on, pitää niiden Haltiain eli Aunjain wewoitettui oleman, että samoin kuin muut maanwiljelijät, olla kuultaiset kylán oikeuden päätörelle, kaikkiä tuin tämä Kylán Asetus säätää.

§. 28.

Ei mahda yrifán koturia eli jotakuta huutoin alasta wákeá tiluyillensa eli rygónsá watanottaa, ennenkuin naaburit siihen suostuneet ovat. Joka tätá vastaan rikko wetákon sakkoa 2 Rublaa, ja olkon kuitengin wetákapääjenkallaisista wákeá potstoimittamään jos kylälijet sitä anowat ja päälleseiwat.

§. 29.

Kusa Fari eli usiammat kylät, eli myös talot erinäisistä kylistä rajaruisiin, ovat waini-
niöisa, luhdisa, karjan laitumisa, metsisa ja
takamaisa, pitä heidän kaikkein osain puo-
lesta, ja samoin sakkoin haastolla, oleman
welkapaät harjoittaman sitä järjestyttä ja
rauhaa Raabureinsa kansa, kuin tämä Kylän
Usetus sääätä; ja on se siis jokaisen Olter-
mannin welwollisuus peräänkatsoa että tämä
Kylän Usetus jälkeen elätään. Mutta jos
sijnä riita Oltermannin waihella ylöstulis,
elikkä jollei yri tahtoisi toisen tygösanomista
noudatta siitä mitä parattaman eli tehtämän
pitää, kutsukon silloin kolme Oltermannia
muista kyläkunnista, joilta senkaltaisesa tapa-
uresa päätettävä on, mitä tehtämän pitää.
Mutta jos joku kuitengin laiminlöis kohta-
tähtää, mitä niin päätetty on, andakon sil-
loin Oltermanni muitten kautta teettää sen
wastahakoisen puolesta, ja maksakon tämä
työns kustannuren ja wetäkon 1 Kublan
50 kopeekan sakon.

§. 30.

Etä tämä Kylän Usetus sitä tarkemmin
mahtais jälkeen eletyri tulla, niin ej pidä
kengän sillä taitaman itsiänsä estellä, että
hänen lapsensa, palkollisensa ja koturinsa

hänen tietämätänsä ovat tätä vastaan rikkoneet; waan olkon hän, joka talon Isändä on, welhollinen vastaamaan kaiken edestä kuin hänen wäkensä tätä vastaan rikkowat; jonga tähden Isännän Oltermannin ja hänen lautamjestensä koettelemuren jälkeen, pitää sakot ulosmaraa, ja ottakon hän maron palkollisen palkasta, ja työtää taikka rahaa koturiltansa Oltermannin avulla. Mitä taas Torppareihin tulee, mahtawat he itse wastata rikorisiansa tätä kolan Usetusta vastaan ja sakot maraa, ja ne wastahakoiset ulosmittauarella etsittää.

§. 31.

Niinkuin ne hyödyllisimmätkin Usetukset ja sownnot huoneenhallituksesta ovat sängen wahan hyödyttämätset maakunnan asuwaiisten totisen hyödyn ja menestyksen edesauttamiseksi, ellei tarffaa ja wilwitoinda perään katlandota siitä pidetä, että hywät tawat ja Christillinen meno kylissä ja huonetekunnissa warrinotetaan; niin owat Oltermannit ja sen lautamjehet welwoitetut, että kukin läänisänsä rehellisellä kiinwaudella, täsäkin päälle katlanosa hywän järjestyksen ylitse walwoa. Ja kusa erehdyriä ja rikoria Lakia vastaan harjoitetaan, pitää ne asianomaiselle wirkkamjehelle Laintehtämäxi edesannettaman.

§. 32.

Kaikki ne sakot, jotka tässä Kylän Use-
tusesta määrätään, ja kylän Oikeudelta duo-
mitaan, pitää, ellei ne sakootetut suosilla
maha, Oltermannilta ja hänen lautamiehil-
tänsä panttamisen kautta ulosotettaman.
Joslei sakoitetulla löytyis tavaraa sakon
maksori, niin pitää hänen työllä tavallista
päivää palkaa vastaan sen hywäri tekemän
sen tykönä kylässä kuin Oltermanni määrää.
Kuitengin pitää sillä sakoitetulla ja panta-
tulla, jos hänellä siihen syytä on, olemar
awoin oikeus Kihlakunnan Oikeuden edessä
walitta kärsimisensä ylitse, ja oikeasa lailli-
sesa järjestyksesä etsiä oikeuttansa. 1)

§. 33.

Sillä Kylän oikeuden päätören kansa
tytymättömällä on oikeus, että sittekuin hän
sen kylän oikeuden edessä on ilmoittanut,
ensi tulewisa kääraisa Kihlakunnan Oikeuden
edessä walituxen sen ylitse edestuoda. Ja
stämättöm hän riita kumpaninsa, ilman
että kylän oikeuden jäsenitä stämmillä wai-
wata, ellei erityiset syyt siihen johdatusta.

1) Tämä §. myös muutettu on yhtäpitäväisesti kihla-
kunnan päätören kansa sisälle otettu.

anna. Jos joku laiminlyö, että ensi kää-
räistä sen jälkeen, kuin kylän oikeuden päätös
yhtä kuukautta ennen kääräitä langetettiin,
asian kihlakunnan oikeuden eteen wetää,
oikon hän oikeuttansa paitsi, että edespäin
mainitun päätöksen ylitse walittaa; mutta
jos kylän oikeuden päätös langetettiin wa-
hemman ajan kuin yhden kuukauden sisällä
ensi kääräistä, niin on hänen walitus aikansa
ja ulottuma sen ylitse toiseen käärään. 1)

§. 34.

Koska kaikki Laki ja Asetukset ilman nou-
dattamista ovat turhat; sentähden, ja sen
edesauttamiseksi, että tämä Kylän Asetus
tulis tarkasti jälkeen eletyri, pitää Tson Ky-
rön Pitäjän walitut Oltermannit, kutsumi-
sen päälle Pitäjän Kirkeherralta, kerran
vuodessa, kokoontulla, että yhdistetyllä neu-
wolla Pitäjän Säätö Personain ja muiden
rehellisten mjesten kansa, keskusteleman Pi-
täjän yhteisestä parahasta ja salko rahain
käyttämisestä sen hyödytykseksi päättämän.
Se Oltermanni ja hänen lautamjehensä,
jotka tästä kokouksesta pois ovat, ja laillista
estettä pois jäämiseensä ej siinä anna tietä,

1) Määrä ajasta walittaa kylän oikeuden päätöksen ylitse
tähän sisälle otettu kihlakunnan päätöksiä.

sakoitettakon Oltermanni 4 Rüblaan, ja lautamjehet kumpikin 2 Rüblaan. Tässä kokouksessa pitää myös tutkittaman, jos ja kuinga muodoin Oltermanni ja hänen lautamjehensä ovat veliwollisuudensa täyttäneet, ja jos toisin on, määrättyihin sakkoihin langetettavaan, niinkuin myös asianhaarain jälkeen waaroitettavaan weliwollisuudensa täyttää.

§. 35.

Kaikki ne tässä Kylan Usetyessä Keisarillissa Banco Assignationeissa ulospandut sakot jeatan niin että Oltermanni ja hänen lautamjehensä saawat puolen, nimittäin Oltermanni neljännen osan ja lautamjehet kumpikin kahderannen osan; ja tygö langee Pitäjälle toinen puoli sakvista, jotka wiljellään sen parahayi tavalla kuin yhteisessä kokouksessa päätetään; kuitengin niitä sakkoja paitsi, joihin Oltermanni ja hänen lautamjehensä langetetaan; jotka sakot kokonansa tygölangewat Seurakunnan waiwaisille, ja jotka, jollei niitä suosilla mayeta, pantamisen eli ulosmittauksen kautta niinkuin 32. §. sanottu on ulosotetaan, ja ulosmittajalda Kirjekoherralle Pitäjässä iätetään waiwaisien Cassoille hywäri tehtäwäi.

... 36 ...

Salko rahoista, joihinga Oltermannit nnu
 nä hänen lauramjestein kansa iongun langet-
 tawat, ja jotka he vastanottawat, ja Pitäjän
 päälle langewan osan talleltawat, pitäd hei-
 dän vuosittain tilin tekemän ej ainoastansa
 Kolän mjesten edesä, waan myös siinä joka
 vuosittaisessa yhteisessä Oltermannin kokouksessa, ja
 silloin myös sen Pitäjän päälle langewan osan
 salkoista poispuolestansa jättämän sille, joka
 kändölemiltä uloswalitan niitä talleldamaan
 Pitäjän hwaräri.

P ä ä t ö k s e t

Su tulee tästä Kolän Ustureesta, voitetur
 laillisen wahwistuyen jälkeen, ja sittekuin se on
 Suomen kielelle kääntty 600 Erikirjaa vrsne
 tättäwäri. Ja pitä kustannus siihen samu
 lugun jälkeen ulos käymän ja itsekultakin Tas-
 lon haltialta maretaman tapahuneen jaon
 jälkeen. Näistä kirjoista ulosiaetan nyi kulleu-
 gin Talon Usujamelle, ja loput tallelletaan
 Pitäjän arkusa montäwäri, ja hinta niistä
 mahtaan panna Pitäjän Cassaan.

Edellä käymäinen Kolän Ustus on lailli-
 sestä Pitäjän kokouksessa ulosluettu ja hwaräri
 löyhtty; joka tapahtui Sukkarin huoneissa Tson

Kyhön Pitäjän Emäkirjolla s. 8 p. Tola Kuus
ka 1832.

JOHAN REINH. AEMELÄUS.

Henric Rein.	Jacob Pohto.
Esfajas Karhu.	Matts Marcko.
Samuel Penttala.	Samuel Knuuttila.
Matts Yli Wendä.	Matts Mickilä.
Matts Wästinnmäki.	Israel Kaukonen.
Matts Asu.	Jacob Ollila.

Kirkkokunnan Oikeuden Wahwistus ja
Päätös, annettu s. 15 p. Maalis Kuus
ka 1833.

Niinkuin edellä kirjoitettu Kolan Asetus
on Pitäjän miehiltä wapachtoisesti päädetty;
niin tulee se niinkuin hywää järjestystä ja maan-
weliellöyren ylös auttamista tarkoittawainen
Kirkkokunnan oikeudelta jälken elämiseri wah-
wistetuksi; kuitengin seurawaisilla muutoilla:
että se 4. §. ulospandu salkko niille jotka ovat
huolimattomat aitain ylöspanemisessa tulee ka-
toomaan ja 11 §. Kuningl. Asetuksessa aitain
panemisen welwollisuudesta siitä 9. p. Helme
Kuusa 1802 seurattawari; niinkuin myds se
samassa §. ulospandu salkko, jonga haastolla
aita joko pitää toimitettaman, koskee oinoa-
kansa Oltermanniin, jonga tulee siitä ja Kolan

sarpellisista asioista murhen pitää, ja Kustaa-
 nuren siitä kolan päälle jalkaa. Se 6. §.
 määrätty sakko katoa, koska ne erityiset sakot
 aittain särkemisestä, jotka 5. Lugusa 8. §. Kas-
 kennuksen kaaresta ovat ulospandut, katsotaan
 ulottuwariksi aittain särkemistä estämään. Niin-
 kuin werotaloin omistajilla on Aseturissa peru-
 stettu täysi hallituksen oikeus taloinnsa alle kuu-
 luvain maitten ylitse kaikkein etuinsa kansa;
 niin koska se 23. §. ulospandu sakko ainoa-
 stansa Kruunun taloihin ja yhteisiin messuihin.
 Se 25. §. löytyvä sääntö katoa peräti, ja
 ne, jotka tahtovat joitakuita muutoksia, joita
 kirkolliset vapachtoisesti ei suostu tekemään,
 saavat kirkon oikeuden kautta sitä yri-
 tää asianomaisten läsnäollessa toimeen saata-
 ynsä. Ehkä Bostalli taloin asujamet ovat
 welvolliset noudattamaan Kolan Asetusta,
 katoa kuitenkin se heidän suhteensa erityisesti
 sääetty sakko 27. §.; waan ovat he ainoastan-
 sa langetettawat saksoon ja edeswastauksen,
 joka muillengin sääetty on. Niinkuin valkaa
 sakkoin ulospanttamisesta ei mureta, ei Kruu-
 nun Houdi taikka Nimismies liioin taida tulla
 waiwaturiksi Oltermannin Oikeudelta päälle
 panduin sakkoin ulosottamisen kansa, waan
 mahtawat ne ulosottaa Oltermannilta ynnä
 hänen lautamusensa kansa; ja joka itsensä wä-
 ryyttä karsineensa luulee, walitakon Kirkon-
 nan Oikeudesta, jolla tavalla 32. §. niinmuo-
 doin on muutettu. Se muutos tehdän 33.
 §. että jos kolan oikeuden päätös on annettu
 lyhyemmän ajan sisällä kuin kuukautta ennen
 ensi tulewan Saillista kääntä, on walituksen

oika-enätty toiseen semälken tulemaan käära
iaan. Ja tulewat ne S. S. Kylan Usturesa,
jotka täällä tarwalla ovat wahwistetut uloskuu-
lutetusa yhteisessä Pitäjän kokouyessa ylösluettas-
wari ja Pitäjän myhille ilmoitettawari Kylan
Usturesa tehdyt muutoret.

Kihlakunnan Oikeuden puolesta:

G. J. SÖLVERARM.

Förordnattu.

Tälken elämiseri ylösluettu yhteisessä Pitä-
jän kokouyessa s. 3. p. Kesä Kuusa 1833.

Pitäjän kokouyden puolesta:

J. R. AEMELÄUS.

N. G. POLVIANDER.

307. IX. 301.

8

X

